

2020/2039(INI)

7.12.2020

OPINIA

Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi

dla Komisji Rozwoju Regionalnego

w sprawie odwrócenia tendencji demograficznych w regionach UE za pomocą instrumentów polityki spójności (2020/2039(INI))

Sprawozdawczyni komisji opiniodawczej: Mazaly Aguilar

PA_NonLeg

WSKAZÓWKI

Komisja Rolnictwa i Rozwoju Wsi zwraca się do Komisji Rozwoju Regionalnego, jako komisji przedmiotowo właściwej, o uwzględnienie w końcowym tekście projektu rezolucji następujących wskazówek:

- uwzględniając przyjęte przez Komisję Europejską dnia 17 czerwca 2020 r. sprawozdanie w sprawie skutków zmian demograficznych w Europie,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 14 listopada 2017 r. w sprawie wykorzystania instrumentów polityki spójności przez regiony w reakcji na zmiany demograficzne¹,
- A. mając na uwadze, że regiony Europy doświadczają obecnie głębokich zmian demograficznych, takich jak niski przyrost naturalny, wysoki wskaźnik umieralności, starzenie się społeczeństwa i ciągle wyludnianie się obszarów wiejskich;
- B. mając na uwadze, że obszary wiejskie i regiony w niekorzystnym położeniu często nie są w stanie osiągnąć takich samych wskaźników gospodarczych za dany okres co inne regiony i w niektórych przypadkach wydaje się to stwarzać problemy przy ubieganiu się o wsparcie;
- C. mając na uwadze, że pracownicy rolni na obszarach wiejskich, zwłaszcza ci, którzy mieszkają na obszarach oddalonych, zmagają się z niekorzystną sytuacją demograficzną i są o wiele bardziej narażeni na ubóstwo i wykluczenie społeczne;
- D. mając na uwadze, że wyludniające się obszary wiejskie mogą stać przed problemem porzucania gruntów i być bardziej narażone na występowanie pożarów lasów oraz napotykać trudności w odbudowie gospodarczej²;
- E. mając na uwadze, że oprócz już wcześniej stwierdzonych zjawisk i tendencji, w obliczu pandemii konieczne jest dokonanie przeglądu strategii politycznych i instrumentów mających na celu sprostanie wyzwaniom demograficznym i koncentrujących się przede wszystkim na niskim przyroście naturalnym i masowym opuszczaniu wsi, szczególnie na rzadziej zaludnionych i szczególnie narażonych obszarach Unii; mając na uwadze, że należy wspierać w Europie politykę zachęcającą do większej liczby urodzeń;
- F. mając na uwadze, że problemy wynikające ze zmian demograficznych i wyludniania poważnie obciążają obszary wiejskie, peryferyjne, słabo zaludnione i wyspiarskie, a także negatywnie wpływają na starzenie się populacji, wymianę pokoleń i rozwój rolnictwa;
- G. mając na uwadze, że polityka spójności wnosi kluczowy wkład w osiąganie celów jednolitego rynku cyfrowego w terenie, w szczególności za pośrednictwem znacznych środków finansowych z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR);

¹ Teksty przyjęte, P8_TA(2017)0427.

² „Forest fires — Sparking fire smart policies in the EU” [Pożary lasów – Zarzewie inteligentnych strategii zwalczania pożarów w UE], Komisja Europejska (2018 r.).

- H. mając na uwadze, że obszary wiejskie zajmują 44 % terytorium Unii;
- I. mając na uwadze, że jednym z głównych zjawisk mających wpływ na gospodarkę wiejską jest zmniejszający się udział rolnictwa; mając na uwadze, że zgodnie z danymi jedynie 10,7 % rolników w UE ma równo lub mniej niż 40 lat oraz że populacja rolników starzeje się, co będzie miało wpływ na sektor rolny;
- J. mając na uwadze, że w obliczu zmian demograficznych trzeba zająć się potrzebami środowiska wiejskiego w skuteczniejszy i bardziej skoordynowany sposób;
1. dostrzega powagę problematyki demograficznej i jej związek z realiami społeczno-gospodarczymi; uważa, że konieczne jest stworzenie nowych możliwości i dokonanie perspektywicznych inwestycji na obszarach wiejskich, na przykład poprzez rozwój krótkich łańcuchów dostaw i regionalnych rynków żywności;
 2. podkreśla, że nierówności w dostępie do gruntów oraz płatności bezpośrednich i wsparcia w ramach wspólnej polityki rolnej (WPR), zarówno między państwami członkowskimi, jak i w obrębie tych państw, należą do kwestii, które należy rozwiązać, aby powstrzymać regres regionów, umożliwić starszym rolnikom przejście na emeryturę i zachęcić młodych ludzi do zajęcia się rolnictwem;
 3. oczekuje wdrożenia nowych programów społecznych na rzecz spójności, takich jak pilotażowe projekty dotyczące dochodu podstawowego na obszarach wiejskich;
 4. zwraca uwagę na znaczenie zapewnienia dostępności usług w regionach, ponieważ ich uwiąd skłania osoby starsze do wcześniejszego przechodzenia na emeryturę i do przenoszenia się do miast, gdzie te usługi są dostępne;
 5. podkreśla, że trwający proces wyludniania się obszarów wiejskich, który prowadzi do trudności w dostępie do usług publicznych i w świadczeniu odpowiedniej opieki zdrowotnej, ma nie tylko poważne konsekwencje gospodarcze i społeczne, gdyż stanowi on także ogromną przeszkodę w osiągnięciu ambitnych celów Europejskiego Zielonego Ładu i innych polityk Unii, takich jak WPR i polityka spójności; nalega, by inwestycje w ramach Europejskiego Zielonego Ładu uwzględniały czynniki demograficzne;
 6. wzywa Komisję, by przy opracowywaniu wytycznych politycznych do strategii „od pola do stołu” i na rzecz bioróżnorodności zaproponowała – w koordynacji z państwami członkowskimi oraz z władzami regionalnymi i lokalnymi – praktyczne działania na rzecz utrzymania obecnej liczebności ludności wiejskiej, przyczyniające się do utrzymania istniejących miejsc pracy i tworzenia nowych, a także do zwiększenia ich atrakcyjności dla wykwalifikowanych pracowników, zwłaszcza w regionach słabiej rozwiniętych pod względem strukturalnym, w szczególności poprzez dowartościowanie działalności rolniczej w naszych regionach;
 7. wzywa Komisję do wykorzystania obu tych strategii do poprawy wizerunku sektora rolnego i obszarów wiejskich, mając na uwadze, że brak wiedzy o rolnictwie jest źródłem wielu błędnych wyobrażeń dotyczących pracy rolników i ich wkładu w środowisko;

8. wzywa Komisję do rozwoju lokalnych gospodarek, który stworzyłyby możliwości zatrudnienia;
9. apeluje o zredukowanie formalności administracyjnych obciążających przedsiębiorstwa i organy administracji, o mniejszą liczbę wytycznych i większą pewność prawa, co poprawi warunki ramowe dla skutecznego finansowania w terenie oraz zmniejszy bariery inwestycyjne;
10. uznaje ogromny potencjał gospodarki o obiegu zamkniętym i biogospodarki, jeśli chodzi o zwiększenie wydajności sektora rolno-spożywczego; apeluje o przepisy regulacyjne uwzględniające szczególne potrzeby rolnictwa, aby stworzyć nowe możliwości na obszarach wiejskich poprzez wspieranie młodych ludzi, ograniczanie biurokracji oraz sprzyjanie cyfryzacji i przedsiębiorczości;
11. podkreśla zasadniczą rolę WPR w utrzymywaniu i tworzeniu miejsc pracy na obszarach wiejskich i w rolnictwie, lecz dostrzega jej ograniczenia; wzywa zatem do skuteczniejszego wykorzystania unijnej polityki spójności i nowego Funduszu Odbudowy w celu zaspokojenia potrzeb środowiska wiejskiego poprzez połączenie wysiłków w tym względzie i poszukiwanie nowych form synergii;
12. wzywa Komisję, by zapewniła nadanie priorytetowego znaczenia tworzeniu możliwości na rynku pracy, wspieraniu transformacji energetycznej oraz rozwojowi infrastruktury transportowej i szerokopasmowej w celu sprostania wyzwaniom strukturalnym, które są głównymi przyczynami migracji z obszarów wiejskich;
13. wzywa Komisję do zadbania o to, by przyszła publikacja nakreślająca jej długoterminową wizję dotyczącą obszarów wiejskich obejmowała szczegółową analizę roli rolnictwa, hodowli i leśnictwa jako sił napędowych gospodarki wiejskiej;
14. wzywa Komisję i państwa członkowskie do skuteczniejszego informowania o pozytywnych skutkach i pomyślnych wynikach polityki spójności w UE i do ich nagłaśniania;
15. podkreśla potencjał zrównoważonego rolnictwa pod względem tworzenia godnych i długotrwałych miejsc pracy na obszarach wiejskich;
16. podkreśla potrzebę wspierania i realizacji projektów sprzyjających powrotowi młodych ludzi na obszary wiejskie poprzez wspieranie zatrudnienia młodzieży, łączności cyfrowej i przedsiębiorczości z wykorzystaniem najlepszych praktyk państw członkowskich;
17. uznaje, że najskuteczniejszymi strategiami politycznymi służącymi sprostaniu wyzwaniom demograficznym są strategie zmierzające do osiągnięcia celów długoterminowych i będące wynikiem konsultacji z podmiotami lokalnymi i zorganizowanym społeczeństwem obywatelskim;
18. zwraca uwagę, że pomimo wielokrotnych deklaracji Komisji nadal nie dysponujemy długoterminową strategią, która pozwoliłaby obszarom wiejskim stawić czoła wyzwaniom demograficznym, zagrożeniu ubóstwem i ograniczonemu dostępowi do usług;

19. wzywa Komisję do uwzględniania problematyki demograficznej jako integralnej części wszystkich instrumentów polityki spójności; podkreśla znaczenie koordynacji wszelkich inicjatyw unijnych ze strategiami państw członkowskich w odniesieniu do wyzwań demograficznych;
20. uważa, że strategie w ramach nowej WPR powinny być elastyczne i obejmować specjalnie zaprojektowane w tym celu narzędzia wspierania cyfryzacji, mobilności na obszarach wiejskich i rozwoju inteligentnych małych miast;
21. zwraca uwagę, że polityka spójności musi w większym stopniu stawiać na innowacje na obszarach wiejskich; podkreśla, że zasoby przydzielane w ramach WPR powinny stanowić jedne z elementów skoordynowanych działań służących wspieraniu gospodarstw rodzinnych w korzystaniu z innowacji i nowych technologii;
22. podkreśla, że działania na rzecz opłacalności rolnictwa są niezbędne dla sukcesu strategii demograficznych mających na celu ożywienie obszarów wiejskich i zwiększenie ich atrakcyjności dla młodych ludzi;
23. apeluje o ambitniejsze działania polityczne wspierające wymianę pokoleniową w rolnictwie poprzez znaczące zmiany warunków dostępu do ziemi i kredytów; oczekuje ze strony Unii kompleksowego wsparcia dla młodych rolników polegającego na przyjęciu strategii idących o wiele dalej niż WPR, która ma osiągnąć większą liczbę celów przy mniejszych środkach;
24. uważa, że aby zachęcić do skuteczniejszego przejmowania działalności rolniczej przez młodych i nowych rolników, konieczne jest ułatwienie przekazywania gospodarstw dzięki ograniczeniu formalności oraz zapewnienie godnych warunków rolnikom przechodzącym na emeryturę;
25. uznaje kluczową rolę kobiet w rolnictwie; wzywa do podjęcia na obszarach wiejskich takich działań, by ułatwić kobietom ze wszystkich pokoleń pozostanie w swoim najbliższym otoczeniu i by przyczynić się w ten sposób do ożywienia i dalszego rozwoju tych obszarów;
26. popiera inicjatywy na rzecz poprawy jakości zatrudnienia na obszarach wiejskich dzięki dywersyfikacji i innowacjom; stwierdza, że cel ten powinien stać się priorytetem wielu strategii w ramach Europejskiego Zielonego Ładu oraz planów działania i że należy do niego dążyć w koordynacji z państwami członkowskimi;
27. popiera innowacje i cyfryzację jako sprzyjające tętniącemu życiem, dynamicznemu i ekonomicznie żywotnemu środowisku wiejskiemu; wzywa Komisję do opracowania na wzór inicjatyw na rzecz inteligentnych miast i małych miast nowego narzędzia wspierania rozwoju firm i przedsiębiorstw typu start-up na kontynentalnych lub najbardziej oddalonych obszarach wiejskich, a tym samym rozwoju ich tkanki gospodarczo-produkcyjnej, aby przygotować odpowiednie warunki dla gospodarki cyfrowej na obszarach wiejskich;
28. wzywa Komisję do wsparcia finansowania zasobów odnawialnych w ramach Europejskiego Zielonego Ładu i unijnego planu działań w zakresie biogospodarki, co może doprowadzić od powstania miejsc pracy i pomóc w odnowie gospodarczej wielu

obszarów wiejskich; wzywa państwa członkowskie, by rozważyły wprowadzenie modułów szkoleniowych w zakresie obsługi komputera w regionach, w których umiejętności te nie są na zadowalającym poziomie; podkreśla, że lokalne grupy działania w znacznym stopniu przyczyniają się do wzmocnienia interakcji między sektorami gospodarki na obszarach wiejskich i mają istotny udział we wdrażaniu polityki rozwoju obszarów wiejskich;

29. przypomina, że regiony najbardziej oddalone również muszą zostać objęte szeroko zakrojonym planem na rzecz zdrowia publicznego, aby zapewnić dostęp do wody pitnej każdemu mieszkańcowi tych regionów, zwłaszcza na obszarach wiejskich;
30. podkreśla kluczową rolę inicjatyw na rzecz rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność w utrzymaniu i przywracaniu ożywionej i dobrze prosperującej lokalnej gospodarki wiejskiej oraz potrzebę utrzymania dostatecznego poziomu finansowania inicjatywy LEADER (Liaison Entre Actions de Développement de l'Économie Rurale); wzywa państwa członkowskie do wykorzystywania w pełni potencjału inicjatywy LEADER;
31. wzywa właściwe władze na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym, by rozważyły wprowadzenie do programu obowiązkowego kształcenia modułów lekcyjnych mających na celu wzbudzenie lub wzmocnienie zainteresowania uczniów z obszarów miejskich zajęciami i stylem życia na obszarach nieurbanizowanych, tak aby poszerzyć wiedzę przyszłych pokoleń o obszarach wiejskich i wzmocnić więź między nimi;
32. podkreśla, że inwestycje w tej dziedzinie powinny stać się priorytetem EFRROW;
33. podkreśla, że promowanie mobilności i tworzenia sieci kontaktów oraz wspieranie innowacyjnych działań małych i średnich przedsiębiorstw i rzemiosła uważa się za istotne czynniki sukcesu obszarów wiejskich;
34. stwierdza, że efektywny system transportu jest jednym z warunków wstępnych regionalnego rozwoju gospodarczego, spójności terytorialnej i rozwoju potencjału regionów; podkreśla, że konieczne jest zatem zapewnienie niezbędnych środków finansowych na rozwój i utrzymanie połączeń transportowych, które mogłyby zachęcić starsze pokolenia do dłuższego pozostawania na obszarach wiejskich i przyciągnąć do pracy na wsi młodych ludzi z ośrodków miejskich;
35. ubolewa, że porozumieniu w sprawie wieloletnich ram finansowych (WRF) po raz kolejny brakuje ambicji, by sprostać wyzwaniom związanym z negatywnymi trendami demograficznymi; wyraża ubolewanie z powodu cięć dokonanych w dwóch głównych instrumentach unijnych służących wspieraniu zrównoważonego rozwoju obszarów wiejskich zarówno na kontynencie, jak i w regionach najbardziej oddalonych (tj. w polityce spójności i WPR); ubolewa, że porozumieniu w sprawie WRF brakuje ambicji, by sprostać wyzwaniom związanym z ze zmianami demograficznymi;
36. wyraża ubolewanie, że regiony najbardziej oddalone jako pierwsze odczują skutki cięć w finansowaniu programów, takich jak program szczególnych opcji na rzecz regionów oddalonych i wyspiarskich;
37. wyraża ubolewanie, że regiony najbardziej oddalone doświadczają trudności

związanych z ich wyspiarskim charakterem, oddaleniem geograficznym i brakiem perspektyw dla młodzieży, choć art. 349 TFUE powinien umożliwić im rozwiązanie tego problemu;

38. wzywa do opracowania szeroko zakrojonego planu z zamiarem ułatwienia przenoszenia własności wszystkich form przedsiębiorstw, tak aby dać młodym ludziom dostęp do zatrudnienia, umożliwić wznawianie działalności gospodarczej i zapewnić osobom odchodzącym na emeryturę odpowiednio wysokie świadczenia; zauważa, że dzięki takim działaniom gospodarka wiejska, z rolnictwem na czele, stałaby się atrakcyjniejsza i że skorzystałyby na tym regiony najbardziej oddalone i obszary wiejskie w Europie.

INFORMACJE O PRZYJĘCIU PRZEZ KOMISJĘ OPINIODAWCZĄ

Data przyjęcia	1.12.2020
Wynik głosowania końcowego	+ : 38 - : 7 0 : 0
Posłowie obecni podczas głosowania końcowego	Mazaly Aguilar, Clara Aguilera, Atidzhe Alieva-Veli, Álvaro Amaro, Attila Ara-Kovács, Carmen Avram, Adrian-Dragoş Benea, Benoît Biteau, Mara Bizzotto, Daniel Buda, Isabel Carvalhais, Asger Christensen, Angelo Ciocca, Ivan David, Paolo De Castro, Jérémy Decerle, Salvatore De Meo, Herbert Dorfmann, Luke Ming Flanagan, Cristian Ghinea, Dino Giarrusso, Francisco Guerreiro, Martin Häusling, Martin Hlaváček, Krzysztof Jurgiel, Jarosław Kalinowski, Elsi Katainen, Gilles Lebreton, Norbert Lins, Chris MacManus, Marlene Mortler, Ulrike Müller, Juozas Olekas, Pina Picierno, Maxette Pirbakas, Bronis Ropé, Anne Sander, Petri Sarvamaa, Simone Schmiedtbauer, Annie Schreijer-Pierik, Veronika Vrecionová, Sarah Wiener, Juan Ignacio Zoido Álvarez
Zastępcy obecni podczas głosowania końcowego	Petros Kokkalis, Ruža Tomašić

GŁOSOWANIE KOŃCOWE W FORMIE GŁOSOWANIA IMIENNEGO W KOMISJI OPINIODAWCZEJ

38	+
PPE	Álvaro Amaro, Daniel Buda, Salvatore De Meo, Herbert Dorfmann, Jarosław Kalinowski, Norbert Lins, Marlene Mortler, Anne Sander, Petri Sarvamaa, Simone Schmiedtbauer, Annie Schreijer-Pierik, Juan Ignacio Zoido Álvarez
S&D	Clara Aguilera, Attila Ara-Kovács, Carmen Avram, Adrian-Dragoş Benea, Isabel Carvalhais, Paolo De Castro, Juozas Olekas, Pina Picierno
RENEW	Atidzhe Alieva-Veli, Asger Christensen, Jérémy Decerle, Cristian Ghinea, Martin Hlaváček, Elsi Katainen, Ulrike Müller
ID	Mara Bizzotto, Angelo Ciocca, Ivan David, Gilles Lebreton, Maxette Pirbakas
ECR	Mazaly Aguilar, Krzysztof Jurgiel, Ruža Tomašić, Veronika Vrecionová
EUL/NGL	Chris MacManus
NI	Dino Giarrusso
7	-
Verts/ALE	Benoît Biteau, Francisco Guerreiro, Martin Häusling, Bronis Ropé, Sarah Wiener
EUL/NGL	Luke Ming Flanagan, Petros Kokkalis
0	0

Objaśnienie używanych znaków

+ : za

- : przeciw

0 : wstrzymało się